

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра Філософії та культурології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ
(вибіркова)

Освітньо-професійна програма Соціальне забезпечення

Спеціальність 232«Соціальне забезпечення»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
філологічний

Мова навчання українська

Розробники: к.соц.н., асист. Шестакова К.Ю.

Профайл викладача (-ів)

<http://philology.chnu.edu.ua/?personnal=%d1%88%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%ba%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%b8%d0%bd%d0%b0-%d1%8e%d1%80%d1%96%d1%97%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-4247>

Контактний тел. +380955510601

Е-mail: k.shestakova@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5050>

Консультації Вівторок, 14.30 – 15.30; четвер, 14.30 – 15.30
 Очні консультації: вівторок, 14.30- 15.30
 Онлайн-консультації: четвер, 14.30 – 15.30
 Індивідуальні консультації: за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Що таке Європа? Який зміст поняття Європа? А що визначає європейську ідентичність? Які філософські, історичні, релігійні чи політичні традиції впливають на відповіді на запропоновані питання? Рішення Великобританії вийти з членства в ЄС, міграційна криза та війна Росії проти України присутні у дискусіях серед країн-членів ЄС та європейського простору загалом. Чимало експертів висловлюють думку, що ЄС переживає часи системної кризи, причини якої дуже різноманітні. Чи не тому, можливо, питання розширення ЄС та єврозони, зміни у функціонуванні єврозони після кризи, бюджет ЄС, європейські фонди та система їх реалізації, а також зміни в окремих галузях політики, набувають нового значення. Важливим доповненням до цієї дискусії є питання допомоги біженцям з України, які змушені були шукати тимчасовий притулок в країнах ЄС.

Незважаючи на кризу, Україна послідовно реалізує свої євроінтеграційні плани, ставши кандидатом у члени ЄС. Відтак інформація про основи функціонування Євросоюзу набуває особливої актуальності. 1 березня 2017 року Європейська комісія представила довідковий документ про майбутнє Європи. Ця публікація викликала широкі дискусії щодо майбутнього формату Європейського Союзу. Як відомо, у країнах ЄС наявні можливості для розвитку усіх громадян, існують високі стандарти добробуту у кожній з держав-членів. Попри ці досягнення, перед країнами ЄС стоять серйозні соціальні виклики, адже економічна криза залишила свої глибокі сліди в житті окремих людей і цілих суспільств. Відтак, в рамках підготовки магістрів – соціологів важливо ознайомитись основними механізмами функціонування Європейського Союзу, з дослідженнями, які присвячені соціальному розвитку країн Європи, уміти самостійно провести порівняльний аналіз окремих суспільств.

2. Мета навчальної дисципліни.

Сформувані знання про основні контексти та суперечності навколо методології порівняльних соціологічних досліджень на прикладі провідних дослідницьких проєктів Європейського Союзу. На конкретних прикладах охарактеризувати нові інноваційні підходи до створення адекватного інструментарію для опитування населення. Проаналізувати принципи побудови вибірки, виконання польової роботи та аналізу отриманих даних по комплексних показниках соціального життя європейців. В результаті вивчення дисципліни студенти розширять знання про функціонування дослідницьких інститутів ЄС, а також про конкретні аспекти соціокультурного та економічного життя мешканців країн Європейського Союзу.

3. Пререквізити. Середня освіта в повному обсязі.

4. Результати навчання:

Знати:

- етапи становлення Європейського Союзу;
- інституції та правову систему Європейського Союзу;
- зміст правового регулювання внутрішнього ринку Європейського Союзу;
- особливості опрацювання та втілення спільних політик Європейського Союзу;
- зовнішні відносини Європейського Союзу
- сутність, історію становлення, основні категорії правозахисних механізмів Ради Європи;
- основні напрямки та проблеми у діяльності Організації з безпеки та співробітництва в Європі;
- основні формати співпраці України та ЄС;
- роботу закладів, які офіційно представляють ЄС в Україні: програми та проєкти.

Вміти:

- застосовувати одержані знання для аналізу соціальної політики в ЄС та Україні;
- ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільств країн-членів Євросоюзу у розрізі соціально-економічних процесів;
- визначати можливий зміст співпраці європейських та українських організацій з метою реформування соціальної політики в Україні;
- використовувати базові знання про принципи європейських державних політик.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» (перший рівень вищої освіти) за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення», галузі знань 23 «Соціальна робота», затвердженій Вченою радою ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол №4 від 24 квітня 2023 р., вивчення предмета «Європейські студії» надає такі **програмні компетентності**.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- ФК15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Європейський Союз: правові та інституційні відносини» (перший рівень вищої освіти) за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення», галузі знань 23 «Соціальна робота», затвердженій Вченою радою ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол №4 від 24 квітня 2023 р., **програмними результатами (ПР)** вивчення предмета «Європейські студії» наступні:

- ПРН 7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.
- ПРН 8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.
- ПРН 14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.
- ПРН 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

5. Опис навчальної дисципліни
5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин/ кредитів 3/90											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Європейський простір, європейська культура, Європейський Союз: спільне та відмінне											
Тема 1. Співвідношення понять європейський простір, Європейський Союз. Європейська культура.	14	2	2			10						
Тема 2. Концепт Європи: історія ідеї європейської єдності	14	2	2			10						
Тема 3. Історичне коріння Європейського Союзу.	14	2	2			10						
Разом за ЗМ1	42	6	6			30						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Європейський Союз та європейська ідентичність											
Тема 1. Постколоніальні студії як частина європейської історії	14	2	2			10						
Тема 2. Зовнішні відносини Європейського Союзу	14	2	2			10						
Тема 3. Формати співпраці України та ЄС	9	2	2			5						
Тема 4. Європейська ідентичність, національна ідентичність: співвідношення понять	7	1	1			5						
Разом за ЗМ 2	43	7	7			30						
Усього годин	90	15	15			60						

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

	Назва теми	Кількість годин
--	------------	-----------------

		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Тема 1	Співвідношення понять європейський простір, Європейський Союз. Європейська культура. <i>Робота над практичними завданнями до теми</i> Проаналізуйте поняття Західна Європа, Центральна Європа, Центрально-Східна Європа, Східна Європа. Які снують трактовки цих термінів, в чому їх відмінність?	10	
Тема 2	Концепт Європи: історія ідеї європейської єдності <i>Робота над практичними завданнями до теми</i> Підготувати аналітичну записку на тему: Концепція глобалізації у поясненні розпаду соціалістичного табору у Західній Європі	10	
Тема 3	Історичне коріння Європейського Союзу <i>Робота над практичними завданнями до теми</i> 1. Обґрунтуйте основні принципи, які лягли в основу Римського трактату та роль цієї угоди в розвитку ідеї спільного європейського простору	10	
Тема 4	Постколоніальні студії як частина європейської історії Опрацювавши рекомендовану літературу, визначте, які проблеми можуть виникнути у процесі реалізації Доктрини верховенства права Європейського Союзу над національним правом держав-членів.	10	
Тема 5	Зовнішні відносини Європейського Союзу Підготувати аналітичну записку на тему: Наскільки щасливі люди в Європі? Суспільні настрої як предмет наукового дослідження	10	
Тема 6	Формати співпраці України та ЄС <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Проаналізуйте економічні програми та проєкти ЄС в Україні. 2. Проаналізуйте освітні програми та проєкти ЄС в Україні. 3. Проаналізуйте культурні програми та проєкти ЄС в Україні.	5	
Тема 7	Європейська ідентичність, національна ідентичність: співвідношення понять <i>Робота над практичними завданнями до теми</i> 1. Проаналізуйте результати дослідження «Український моніторинг», а також опитування громадської думки і визначте, яке місце займає європейська ідентичність в структурі ідентичностей українців.	5	

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології.

Методи навчання:

МО2 – тестові завдання, індивідуальні завдання.

МО3 – публічний захист результатів аналізу.

МО4 – есе, аналіз статей.

МО5 – презентації результатів виконання завдань.

МО7 – підсумковий контроль – залік.

МО11 – інші види індивідуальних та групових завдань (робота в групі методом мозкового штурму).

7. Контроль та оцінювання результатів

навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Форми та методи оцінювання

- усне і письмове опитування;
- виконання письмових робіт (есе, реферат);
- стандартизовані тести;
- тестування на платформі Moodle;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- контрольні роботи;
- підсумкове оцінювання: залік.

№ п/п	Форма роботи	ЗМ1	ЗМ 2
		Мах. за НЕ –5 балів	Мах. за НЕ – 6 балів
1	Усна відповідь	2	2
2	Доповнення	1	1
3	Участь в дискусії	1	1
4	Письмова самостійна робота	2	3
5	Аналітичний огляд статті	3	3
6	Реферат	4	4
7	Презентація	4	4
8	Поточна контрольна робота	5	10
9	Залік	40	

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T4	40	100
10	10	10	5	10	5	5		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Типи колоніалізму та український колоніальний досвід. https://lb.ua/culture/2023/03/26/549878_tipi_kolonializmu_ukrainskiy.html
2. Україна та Європейський Союз: посібник для журналістів. Київ: Представництво ЄС в Україні, 2020. <https://euneighbourseast.eu/uk/news/publications/posibnyk-dlya-zhurnalistiv-vid-predstavnytstva-yes-v-ukrayini/>
3. Посібник з європейського права з питань доступу до правосуддя. Агенція Європейського Союзу з основних прав і Рада Європи, 2016 рік. <https://rm.coe.int/handbook-access-to-justice-ukr/1680a216af>

4. Головаха Є., Горбачик А. Соціальні зміни в Україні та Європі: за результатами “Європейського соціального дослідження” 2005–2007 роки. – К.: Інститут соціології НАН України, 2008.

8.2. Допоміжна

1. Гундорова Т. Чому мені потрібні постколоніальні студії?
https://lb.ua/blog/tamara_gundorova/511466_chomu_meni_potribni_postkolonialni.html
2. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу. Навчальний посібник. Львів 2020.
<http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92%20%D0%9C.%D0%92.---%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0...--%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-.pdf>

9. Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики <http://www.msp.gov.ua>
2. Представництво Європейського союзу в Україні https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
3. Представництво Європейської комісії в Україні <https://www.euam-ukraine.eu/ua/eu-and-euam/>
4. Європейське соціальне обстеження
http://www.europeansocialsurvey.org/about/country/russian_federation/ess_russia.html
5. Європейське дослідження цінностей <http://www.europeanvaluesstudy.eu>
6. http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm
7. <http://www.eurofound.europa.eu/pl/surveys/european-working-conditions-surveys>
8. <https://www.eurofound.europa.eu/pl/surveys/european-quality-of-life-surveys>
9. <https://www.eurofound.europa.eu/pl/surveys/european-company-surveys>
10. Centre for European Policy Studies
11. Centre for European Reform
12. Chatham House
13. European Policy Centre
14. EurActive
15. Politico
16. Euobserver
17. EU Business